

VÝROČNÁ SPRÁVA

ETP SLOVENSKO

CENTRUM PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Poslanie

Podpora regionálneho rozvoja, ochrana životného prostredia a pomoc v rozvoji sociálneho, ekonomického, vzdelávacieho a kultúrneho potenciálu jednotlivcov, organizácií a komunít s dôrazom na znevýhodnené regióny, spoločensky znevýhodnené skupiny a etnické menšiny.

OBSAH

OD PREDSEDU VÝKONNEJ RADY A RIADITEĽKY	1
ZHRNUTIE	3
ÚVOD	5
PROJEKTY 2010	6
NAŠE VÝSLEDKY	8
CENA PRE ETP	9
KOMUNITNÉ CENTRÁ	10
POSLEDNÁ DEKÁDA	25
BUDÚCNOSŤ	27
NAŠE ODPORÚČANIA	31
DONORI A PARTNERI	32
ETP SLOVENSKO	33
FINANČNÁ SPRÁVA	34

NOT

Od predsedu výkonnej rady a riaditeľky

V minuloročnej výročnej správe sme hovorili o tom, že ETP Slovensko nadobúda všeobecný rešpekt za systematickú a dôslednú aplikáciu svojich programov.

S veľkou radosťou môžeme povedať, že v roku 2010 sme mohli vidieť, ako naša práca získala skutočné uznanie nielen na Slovensku, ale aj na pôde Európskej únie.

V čase, keď ETP Slovensko ešte len začínalo, zapojili sme sa do práce a aktivít, ktoré sú známe ako *komunitný rozvoj*. Zvyčajne táto práca pozostáva z analýzy potrieb – tak ako ich vnímajú poskytovatelia – potom nasleduje vytvorenie stratégií a akčných plánov. Tie sú pripravené v spolupráci verejného a tretieho sektora tak, aby pomáhali tým, ktorí sú v núdzi.

Náš nový prístup je odlišný od tradičného ponímania komunitného rozvoja. V súčasnosti povzbudzujeme jednotlivcov a rodiny, aby odhalili svoje vlastné schopnosti a talenty a aby na týchto svojich danostiach stavali, a získali tak vnútornú motiváciu a sebestačnosť. Pravdou ostáva, že tieto rodiny aj naďalej potrebujú podporu, veď pokiaľ klienti nie sú ochotní pomôcť sami sebe, svojim rodinám a komunitě, potom *komunitný plán* môže byť akokoľvek prepracovaný a čerpať z rôznych zdrojov, v konečnom dôsledku naplňa len predstavy svojich tvorcov.

Z Bruselu, Bratislavy a z iných miest, kde sídli rôzne medzinárodné pro-rómske organizácie, k nám prúdi dostatok opatrení, stratégií a návrhov. Ale ani jeden z nich neprináša skutočnú zmenu do sociálne vylúčených rómskych komunít. Rómske rodiny musia naďalej žiť v podmienkach chudoby a čeliť každodennej diskriminácii a predsudkom.

Dovoľme si povedať, že máme dostatok skúseností a znalostí z práce s rómskymi rodinami na Slovensku. V praxi sme overili viacero inovatívnych programov a iniciatív, ktoré sú efektívnym nástrojom v oblasti motivácie jednotlivcov a rodín, aby prebrali zodpovednosť za seba a svoju budúcnosť. Náš prístup v komunitnej sociálnej práci bol aplikovaný nielen v malých obciach, ale aj vo väčších mestách na Slovensku. V súčasnosti je tento spôsob práce jedinou možnou cestou vpred, a to poskytovaním komplexných služieb všetkým vekovým skupinám obyvateľov sociálne vylúčených komunít prostredníctvom vyškoleného odborného personálu v sieti multifunkčných komunitných centier. Do návrhov aktivít a poskytovania služieb sme zapojili samotných sociálne vylúčených Rómov, čím sme u klientov dosiahli pocit zodpovednosti a zvýšili iniciatívu riešiteľov problémov. Takto dosahujeme aj dlhodobú udržateľnosť našich aktivít.

Veríme, že skutočná zmena v tejto oblasti je možná iba v prípade, že výzvy, ktorým čelia celé generácie znevýhodnených rodín na Slovensku, budú sa riešiť prostredníctvom služieb, ktoré sú komplexné svojím rozsahom a zasahujú klientov všetkých vekových kategórií, uplatňujú sa prístupom „Od kolísky po hrob“.

Dúfame, že Vás naše výsledky budú inšpirovať.

Vladimír Ira, predseda Výkonnej rady
Slávka Mačáková, riaditeľka

Vladimír Ira
predseda Výkonnej rady

Slávka Mačáková
riaditeľka

Zhrnutie

V ETP Slovensko sa naďalej dennodenne stretávame s ohromujúcimi potrebami a nedostatkami. Pravidelne prichádzame do kontaktu s prípadmi, ako sú napríklad slobodné rómske mamičky, ktoré majú osem detí a ich denný rozpočet na jednu osobu je menej ako 3 eurá. S takýmito situáciami sa bežne stretávame aj napriek tomu, že Slovensko je už sedem rokov členskou krajinou Európskej únie.

Hoci Európska únia a vláda SR vydávajú dobre mienené smernice a pripravujú stratégie pravidelne, takmer štvrt milióna chudobných slovenských Rómov žije aj naďalej v chatrčiach, ktoré pripomínajú slumy tretieho sveta. Mnohí Rómovia nemajú prístup k tečúcej vode či kanalizácii. Okrem toho čelia diskriminácii v školách a pri uchádzaní sa o zamestnanie. Miera nezamestnanosti v niektorých osadách dosahuje až 100 %. Väčšina Rómov má iba základné, niektorí dokonca žiadne vzdelanie. Iba 2 % Rómov majú ukončené vyššie vzdelanie.

Počas roka 2010 ETP Slovensko pracovalo v nasledovných mestách a obciach v sociálne vylúčených rómskych komunitách: Čakov, Číž, Drňa, Hodejov, Jesenské, Kokava nad Rimavicou, Moldava nad Bodvou, Nálepko, Nitra nad Ipľom, Ostrovany, Rudňany, Sabinov, Spišské Podhradie, Stará Ľubovňa, Šimonovce.

Niektorí z našich zamestnancov boli kedysi našimi klientmi, no dnes sú z nich vyškoľení odborníci, ktorí poskytujú podporu jednotlivcom a komplexné služby vzťahujúce sa na *zamestnanosť, vzdelanie, bývanie, zdravotné poradenstvo, finančné poradenstvo a riešenie dlhov*.

Na rozdiel od nekoordinovaných, jednosektorových programov smerujúcich zhora nadol, ktoré poskytujú inštitúcie rôznych sektorov, my sme sa venovali činnosti v rozsahu, ako hovoríme, „Od kolísky po hrob“. Uskutočňovali sme aktivity, do ktorých prípravy a realizácie sa zapájali sociálne vylúčení Rómovia všetkých vekových kategórií.

Počas roka 2010 sme v našej sieti komunitných centier, ktoré poskytovali bezpečné prostredie pre klientov, zabezpečovali celoživotné vzdelávanie, tréningové kurzy pre deti v predškolskom veku, pre tehotné a dojčiace matky, pre mladých ľudí s osobitným zameraním na sexuálne zdravie a užívanie drog. Dospelým klientom sme pomáhali aj pri hľadaní zamestnania a zaškoľovali sme ich do práce priamo pri výstavbe domov a bytov. Všetkým vekovým skupinám bolo poskytnuté finančné vzdelávanie. Venovali sme sa aj zdravotným a právnym problémom. Sporiaci a mikropôžičkový program, ktoré sú zamerané na zlepšenie kvality života našich klientov, sme aplikovali spoločne s príslušnými školeniami.

Klienti tak získali lepšie zručnosti, ktoré im v budúcnosti pomôžu pri hľadaní zamestnania, dokončení vzdelania a tiež v tom, aby mohli žiť slušný a produktívny život.

Úvod

ETP Slovensko existuje už takmer dvadsať rokov. Rómskym rodinám sa venujeme v svojej činnosti už viac ako jedno desaťročie.

Často sa nás pýtajú, ako sme začali s prácou, ktorú teraz robíme.

Do očí bijúcu nerovnosť a nespravodlivosť vo vzťahoch medzi rôznymi sociálnymi skupinami sme nemohli nechať bez povšimnutia. Museli sme konštatovať, že rómska menšina je v mimoriadne znevýhodnenej situácii, a to nielen na Slovensku. Sociálne vylúčenie rómskych rodín patrí k najväčším sociálnym problémom v celej Európe.

Boli sme zaskočení, keď sme zistili, že takmer všetci obyvatelia osád sú nezamestnaní, majú veľmi nízku úroveň vzdelania, bývajú v nevyhovujúcich obydliach a často majú poškodené zdravie.

Stále sa stretávame s implementáciou nekoordinovaných programov a iniciatív smerujúcich zhora nadol, ktoré sú úzko zamerané iba na jednu oblasť, a práve preto zlyhávajú. Ako environmentálna organizácia sme sa usilovali o uplatňovanie základných princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vychádzame z toho, že oblasti zdravia, životného prostredia, sociálna a ekonomická oblasť sú navzájom prepojené. Pri našej práci s rómskymi rodinami sme to mohli vnímať priamo v praxi.

Naše pracovné skúsenosti nás viedli k poznaniu nevyhnutnosti, že znevýhodneným rodinám treba v prvom rade poskytovať služby v miestnych komunitných centrách, ktoré sú v blízkosti ich obydlií. Nie je správne, ak im tieto služby poskytujú iba verejné inštitúcie, ktoré sa nachádzajú až v okresných mestách. V komunitných centrách sa sociálne vylúčeným rómskym rodinám venujú odborne vyškolení pracovníci. Sú to ľudia schopní empatie, ktorí dokážu citlivo pristupovať k najviac znevýhodneným rómskym rodinám a venujú sa ich dlhodobým problémom.

Naše poznatky nás viedli k tomu, že sme začali rozvíjať prístup „Od kolísky po hrob“ a koncept celoživotného vzdelávania pre každého člena komunity. Na tento účel sme vyvinuli tréningové kurzy pre deti v predškolskom veku, pre tehotné a dojčiace matky, pre mladých ľudí s osobitným zameraním na sexuálne zdravie a užívanie drog, pre dospelých klientov hľadajúcich zamestnanie, všetkým vekovým skupinám bolo poskytnuté finančné vzdelávanie, venovali sme sa aj zdravotným a právnym problémom a tiež aj pracovnému zaškoleniu dospelých.

Naším hlavným cieľom bolo pracovať s rodinami, aby dokázali zlepšiť celkovo kvalitu svojho života a zvýšiť svoje šance na úspech vo vzdelaní, zamestnaní, sebestačnosti a nezávislosti od sociálnych dávok.

Našou skúsenosťou v roku 2010, ako aj po minulých desať rokoch bolo, že celkovú zmenu možno očakávať len v prípade, ak vyškoolíme nielen klientov, ale ak pomôžeme rozvíjať potenciál komunitných pracovníkov, terénnych sociálnych pracovníkov, zamestnancov miestnej samosprávy a štátnej správy, miestnej polície a poskytovateľov iných služieb. Týmto spôsobom sa odborníci naučia viac porozumieť prostrediu a výzvam, ktorým ich klienti musia každodenne čeliť.

Projekty 2010

V roku 2010 sme sa venovali nasledovným projektom:

1. Naš priekopnícky **SPORIACI PROGRAM** sa realizoval aj v roku 2010 v spolupráci s našim partnerom Open Society Foundation – Nadáciou otvorenej spoločnosti. Doteraz sa do tohto programu zapojilo viac ako 191 rodín a bol im vyplatený bonus, pomocou ktorého si mohli zhodnotiť svoj majetok (zväčša zlepšiť bývanie alebo získať vzdelanie). Bonus je poskytovaný vo forme sumy, ktorá sa rovná množstvu nasporených finančných prostriedkov v priebehu jedného roka. Sporitelia si mesačne sporili od €10 do €50 na svoju vlastnú vkladnú knižku počas 12 mesiacov a na vopred stanovený cieľ. Každý z účastníkov daného kurzu sa zároveň zaviazal navštevovať kurz rozvoja osobnosti a finančného vzdelávania zameraného na zvýšenie finančnej gramotnosti.
2. Naš ďalší priekopnícky **MIKROPÔŽIČKOVÝ PROGRAM** na zlepšenie bývania pomohol v roku 2010 64 rodinám podporiť ich sebestačnosť. V spolupráci s Habitat for Humanity International sme poskytli pôžičky do výšky €1200 nízkopríjmovým rodinám. V roku 2010 sme tak pomohli našim klientom pri rekonštrukcii kúpeľne, oprave strechy, izolácií, zavedení kúrenia a pod. Všetky rodiny, nové, ale aj tie, ktoré dostali mikropôžičku v predchádzajúcich rokoch (spolu 432), splácajú svoje pôžičky počas štyroch rokov. ETP Slovensko im súčasne poskytuje finančné vzdelávanie, kurz na rozvoj osobnosti a praktické pracovné preškolenie na získanie stavebných zručností.
3. Projekt známy pod názvom **PREMOSTŇOVANIE KOMUNIT NA STREDNOM A VÝCHODNOM SLOVENSKU** pokračoval aj v roku 2010. Tento projekt bol financovaný z Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a Štátneho rozpočtu SR. **Projekt sa v roku 2010 venoval týmto základným oblastiam:**

Predškolský klub: Tento kurz je špecificky pripravený jeden školský rok pre 5-6-ročné deti, ktoré nastupujú do prvého ročníka základnej školy. Viedli ho vyškolení pracovníci komunitných centier štyri hodiny týždenne. Deti sa venovali slovenčine, učili sa základným hygienickým a spoločenským návykom a zručnostiam. Naučili sa rôzne riekanky, piesne ale aj rozmanité hry. Po roku pravidelnej návštevy predškolského klubu nebolo žiadne z detí zaradené do špeciálnej školy.

Finančné vzdelávanie: jeho obsah bol navrhnutý podľa reálnych potrieb. Vzdelávanie bolo orientované na elimináciu úžery, na tvorbu rodinných rozpočtov, sporenie, pôžičky, úvery a všeobecne na bankovníctvo.

Pracovné preškolenie pre dospelých: Do stavby nájomných bytov sme zapojili budúcich nájomníkov. Ich povinnosťou bolo pracovať pod dohľadom stavebného odborníka na stavbe určitý počet mesiacov. Počas práce boli inštruovaní tak, aby priamo v praxi získali nové pracovné zručnosti a návyky. 15 dospelých klientov následne získalo zamestnanie v stavebníctve.

Zdravie: V našich komunitných centrách sa počas roka 2010 uskutočnilo 85 prednášok týkajúcich sa zdravia a prevencie rôznych chorôb.

Mladé mamičky: Tento kurz sme zaviedli, aby sme viedli ťarchavé ženy k správnej životospráve a aby sme ich oboznámili so základnými princípmi, ktoré treba dodržiavať a uplatňovať pri pôrode, kŕmení dojčiat, detských chorobách, v starostlivosti o bezpečné prostredie, zdravé stravovanie novorodencov a napokon aj s princípmi a uplatňovaním antikoncepcie. Tento kurz absolvovalo 467 mladých matiek a otcov.

Osveta v oblasti sexuálneho zdravia a drogových závislostí: Vyškoliť sme 121 mladých ľudí zo sociálne vylúčených komunít, aby medzi svojimi rovesníkmi šířili osvetu v tejto oblasti. V rámci kurzu sa hovorilo o sexuálnej abstinencii, bezpečnom sexe, pohlavných chorobách, zodpovednom rodičovstve. Ďalšími témami boli alkohol, drogy a iné návykové látky, varovanie pred nerozumnou konzumáciou alkoholu a upozorňovanie na nebezpečenstvo drogových závislostí pre život a zdravie.

Mentorský program: 57 odborných pracovníkov z dvanástich miest a obcí, v ktorých sú naše komunitné centrá, sa stalo mentormi pre jednotlivcov, prevažne tínedžerov a mladých ľudí alebo rodiny zo sociálne vylúčeného prostredia. Úlohou mentora je pomôcť chránencovi prejsť po pomyselnom moste z chudoby a mentality závislosti od sociálnych dávok do sveta sebestačnosti a strednej vrstvy.

Križovatky: Tento kurz sa zameriava na príčiny dlhodobej nezamestnanosti a neúspechu v živote ľudí ohrozených generačnou chudobou. Jeho cieľom je objaviť zmysel života jednotlivca a naučiť ho čeliť problémom a vyrovnať sa s minulosťou. Naši komunitní pracovníci a 16 mladých Rómov bolo vyškolených, aby sa stali lektormi svojej generácie. Študenti boli vnútorne motivovaní s osobitým zreteľom na dokončenie vzdelania a riešenie problematiky nezdravých vzťahov. Aktívne sme povzbudzovali ľudí k vytrvalosti pri hľadaní zamestnania, ktoré by vyhovovalo ich jedinečným schopnostiam.

Sociálna, právna, zdravotná asistencia a pracovné poradenstvo: Okrem spomínaných vzdelávacích kurzov a programov sa v každom z komunitných centier poskytovala aj sociálna, právna, zdravotná asistencia a pomoc pri získaní zamestnania. V rámci týchto asistencií riešili naši komunitní sociálni pracovníci širokú škálu prípadov od zdravotného poradenstva, očkovania a preventívnych prehliadok cez záškoláctvo, zanedbávanie rodičovských povinností až po exekúcie, pomoc pri príprave úradných žiadostí, vybavovanie splátkových kalendárov, ale aj pracovné poradenstvo. Pomoci sa dostalo každému klientovi, ktorý o ňu požiadal.

4. VÝSTAVBA NOVÝCH BYTOV – v roku 2010 sme spoločne s miestnou samosprávou dokončili 8 nízkoštandardných bytov v obci Hodejov. Obec získala príspevok vo výške 75 % z celkových nákladov na výstavbu. Zvyšná suma bola financovaná z prostriedkov samosprávy a prostredníctvom práce budúcich nájomníkov. Budúci nájomníci pracovali na stavbe počas jedného roka pod dohľadom skúseného stavbára a vedúceho pracovníka. Mikropôžičky vo výške €1160, ktoré získali nájomníci, použili na vybavenie bytu nižšieho štandardu prostredníctvom vlastného úsilia tak, aby sa stal bytom bežného štandardu.

5. SOCIÁLNE SLUŽBY PRE MIGRANTOV – na začiatku roka 2010 sme sa naďalej starali o približne polovicu z pôvodných 98 utečencov. Väčšinu z nich tvorili rodiny s deťmi, rodičmi a starými rodičmi. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu umiestnil tieto rodiny do Migračného centra v Humennom, ktoré sa pre nich stalo útočiskom pred ich presídlením do USA. Našou úlohou bolo poskytovať im každodennú sociálnu starostlivosť, vyučovať angličtinu, počítačové zručnosti, vedomosti o západnej kultúre a pomôcť im konštruktívne tráviť čas pred ich odletom.

Naše výsledky

Počet bytov postavených v spolupráci so samosprávami počas rokov 2009 - 2010	
Spolu	20
Pracovné uplatnenie klientov počas rokov 2004 - 2010	
Aktivačné práce	1187
Brigáda	304
Dobrovoľníctvo	157
Práca na dohodu	272
Pracovný pomer	232
SZČO	44
Absolventská prax	10
Spolu	2206
Vytvorené pracovné miesta v mimovládnych organizáciách počas rokov 2004 - 2010	
Spolu	430
Počet klientov na školeniach počas rokov 2004 - 2010	
Spolu	7780
Počet klientov využívajúcich asistenciu 12 komunitných centier	
Mesačne v 1 komunitnom centre	cca 200
Počet klientov zapojených do Sporiaceho programu 2007 - 2010	
Spolu	406
Počet klientov zapojených do Mikropôžičkového programu 2006 - 2010	
Spolu	432
Počet klientov, ktorí pokračujú vo vzdelaní 2009 - 2010	
Spolu	105
Počet mentorov pracujúcich a podporujúcich klientov 2009 - 2010	
Spolu	67
Počet tútorov mimoškolských aktivít 2009 - 2010	
Spolu	63
Počet lektorov - rovesníkov 2009 - 2010	
Spolu	121

Cena pre ETP

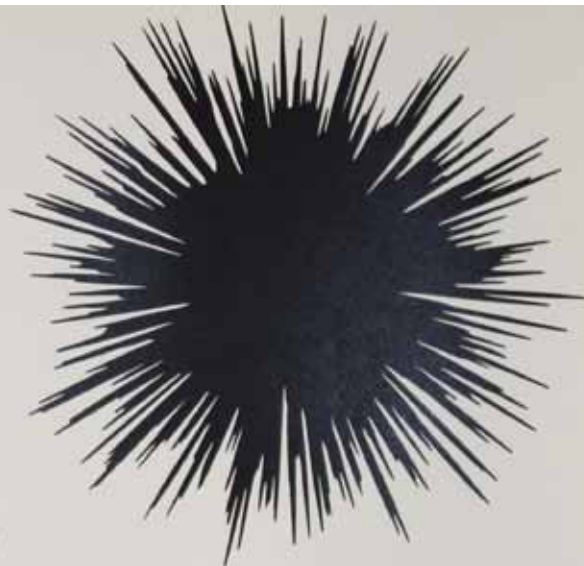
ERSTE Foundation
Award for Social Integration
2011

Country Winner

**Bridging Communities in Central
and Eastern Slovakia**

ETP Slovakia

Košice, Slovak Republic

L'Přez Křivá Prošer
Programme Director Social Affairs
ERSTE Foundation

Boris Martě
Member of the Board
ERSTE Foundation

Prague, 20 June 2011

Komunitné centrá

V roku 2010 ETP Slovensko riadilo 12 komunitných centier v týchto lokalitách: Stará Ľubovňa, Sabinov, Spišské Podhradie, Rudňany, Nálepko, Ostrovany, Moldava nad Bodovou, Hodejov, Šimonovce, Jesenské, Veľký Blh, Kokava nad Rimavicou. Dvere komunitného centra boli dokorán otvorené pre každého, kto potreboval pomoc v akejkoľvek oblasti. Najčastejšími klientmi, ktorí využívajú naše služby, sú obyvatelia marginalizovaných sociálne vylúčených rómskych komunít, pretože charakter služieb, ktoré komunitné centrá poskytujú, sa týka najmä potrieb ľudí žijúcich na okraji spoločnosti.

Vo všetkých komunitných centrách sa uskutočňovali vzdelávacie aktivity, ktoré sú podrobnejšie popísané pri jednotlivých projektoch:

- 1. Predškolská príprava**
- 2. Mimoškolské aktivity**
- 3. Mladá mamička**
- 4. Finančné vzdelávanie**
- 5. Križovatky**
- 6. Sexuálna a protidrogová výchova**
- 7. Kultúra a história Rómov**
- 8. Mentorský program**
- 9. Asistencie – sociálna, právna, zdravotná a pracovné poradenstvo**
- 10. Sporiaci program**
- 11. Mikropôžičkový program**

Podrobnejšie informácie o práci komunitných centier sú v ďalšom texte. Z každého komunitného centra vám priblížime aktivity, ktoré boli v jednotlivých centrách obľúbené alebo výnimočné.

KC VEĽKÝ BLH

Predškolská príprava

Predškolskú prípravu vo Veľkom Blhu navštevovalo osem detí vo veku od 3 do 5 rokov. V septembri 2010 od nás dve detičky nastúpili do bežnej základnej školy. Napriek tomu, že detičky navštevovali predškolskú prípravu iba od apríla do septembra, rýchlo si osvojili potrebné vedomosti, zručnosti a zvyky, vďaka čomu sa vedeli dobre adaptovať v novom prostredí.

Malý Kevin bol spočiatku veľmi tichý a utiahnutý chlapec. Mal problémy so základnými hygienickými návykmi, ako je umývanie rúk pred jedlom a po použití toalety. Po niekoľkých napomenutiach si však zvykol a napokon bol prvý v rade na umytie rúk. Na začiatku prípravy nedokázal rozlíšiť farby a správne držať ceruzku, avšak po krátkom čase sa naučil rozlišovať rôzne geometrické tvary a naučil sa aj básničky. Najviac ho zaujali názvy ovocia a zeleniny v slovenskom jazyku. Bola som veľmi šťastná, keď v škole úspešne zvládol psychologické testy. Riaditeľka školy je veľmi spokojná s našou prácou. Pri porovnaní Kevina s inými žiakmi, ktorí navštevovali materskú školu, nevidieť nijaký rozdiel.

KC KOKAVA NAD RIMAVICOU

Právna, sociálna a zdravotná asistencia

Klient Stanislav sa dostal pred rokom do ťažkej finančnej situácie a navyše ho postihla aj smrť jeho manželky. V minulosti si vzal pôžičku od nebankového subjektu, tú však nebol schopný splácať a z tohto dôvodu mu bolo zaslané oznámenie o exekúcii. Pán Stanislav požiadal o pomoc komunitné centrum. Náš komunitný pracovník po osobnom stretnutí s exekútorom zariadil zrušenie exekúcie a opätovné plnenie splátkového kalendára. Klient si teraz pravidelne plní svoje záväzky. Komunitní pracovníci mu pomohli prekonať aj ťažké obdobie po úmrtí manželky.

Klient Slavomír sa pred pol rokom vrátil z Českej republiky, kde pracoval v závode na výrobu nábytku. Firmu postihla finančná kríza, a tak prepustili všetkých Slovákov. Pán Slavomír po návrate navštívil komunitné centrum a využil naše služby pri hľadaní nového zamestnania na Slovensku. Po troch mesiacoch sa nám podarilo klientovi nájsť zamestnanie v stolárskej dielni.

KC STARÁ ĽUBOVŇA

Lektori sexuálnej a protidrogovej výchovy, kultúry a histórie Rómov

Sexuálnu a protidrogovú výchovu uskutočňovali v našom komunitnom centre šiesti mladí ľudia, ktorí boli vyškolení odbornými pracovníkmi za lektorov svojich rovesníkov. Lekcie k hlavným témam, ako nebezpečenstvo závislosti a gamblerstvo, šírili medzi svojimi rovesníkmi na formálnych aj neformálnych stretnutiach v komunite. Počas školení stále udržiavali kontakt s lektorom – odborníkom, ktorý im priebežne poskytoval rady a odbornú pomoc. Z vyškolených účastníkov školení Sexuálna a protidrogová výchova sa vytvorila skupinka štyroch talentovaných mladých ľudí, ktorí pravidelne vzdelávajú svojich rovesníkov.

Kultúre a histórii Rómov sa v sociálne vylúčenej osade Podsadok v Starej Ľubovni venovali šiesti mladí ľudia z komunity, ktorí po vyškolení multidisciplinárnym tímom odborníkov (historik, žurnalista a fotograf) pracovali ako dokumentaristi vlastnej generácie. Každodenný život v komunite, v škole a na rôznych aktivitách zachytávali takmer každodenným fotografovaním a následným spracovaním fotografií pod dohľadom skúseného odborníka. Okrem života v komunite dokumentujú aj všetky výlety a spoločenské podujatia, ktoré pripravuje ETP Slovensko alebo miestna partnerská nezisková organizácia OZ Humanita v komunitách. Výsledkom práce mladých fotografov sú vynikajúce fotografické diela prezentované na rôznych výstavách.

KC ŠIMONOVCE

Križovatky

Vzdelávací program pre dlhodobu nezamestnaných s názvom Križovatky viedol v komunitnom centre pán Ján Szarvas a navštevovalo ho šesť účastníkov. Klienti sa v rámci tejto aktivity učili integrovať sa do spoločnosti, uplatniť sa na trhu práce a získať vzdelanie. V teoretickej rovine je táto aktivita rýchlo a ľahko pochopiteľná, avšak aplikácia v praxi a prostredí reálneho života je o niečo náročnejšia. Keďže nezamestnanosť je v našom regióne globálny problém, voľné pracovné miesta v podstate neexistujú a je tu aj veľký výskyt latentnej diskriminácie, ktorá vedie k demotivácii ľudí, ktorí sa rozhodli nájsť si prácu a zmeniť svoj život. Cieľom školenia Križovatky je naučiť klientov prekonať tieto negatívne faktory a pomôcť im nájsť cestu, aby sa mohli stať plnohodnotnými členmi spoločnosti. Aj napriek nepriaznivej situácii na trhu práce v našom okrese si traja účastníci kurzu Križovatky našli dlhodobú brigádu.

KC SABINOV

Finančné vzdelávanie

Klienti, ktorí navštevovali finančné vzdelávanie, si začali sporiť v Sporiacom programe. Odkladajú si mesačne dohodnutú sumu peňazí na dohodnutý účel. Niektorí z nich už nechcú kupovať veci na splátky s nevýhodným úrokom, či požíčovať si pár sto eur s vysokým úrokom.

V Sabinove sú mnohí Rómovia v začarovanom kruhu – požíčavam si, lebo nemám, nemám, tak si požíčiam. Niekoľko klientov sa už pomaly vymaňuje z tohto kruhu dlhov. Naučili sa plánovať si svoj rodinný rozpočet a výdavky nielen na najbližší mesiac, ale aj na pol roka dopredu. Zaujímavé boli pre klientov príbehy ľudí, o ktorých sme sa rozprávali, čo robili správne a čo nesprávne so svojimi peniazmi. Klientom sa páčilo aj vypočítavanie vlastných výdavkov, po ktorom zostali mnohí z nich prekvapení.

KC MOLDAVA NAD BODVOU

Mimoškolské aktivity

V našom KC v Moldave nad Bodvou prebiehali tieto mimoškolské aktivity:

Dramatický krúžok bol medzi deťmi veľmi obľúbený, pretože aj pomocou divadla mohli vyjadriť svoju osobnosť a prezentovať svoj život. V rámci dramatického krúžku sme si zriadili Divadlo z chatrče a nacvičili vystúpenie Príbeh o Lukášovi, s ktorým sme mali možnosť už niekoľkokrát vystúpiť na verejnosti pred rôznymi druhmi publika, vrátane zástupcov Vlády SR, mesta Moldava nad Bodvou, žiakov stredných a základných škôl z celého Slovenska. Príbeh o Lukášovi napísal sám život. Líči veľmi vážny problém v našej osade – závislosť mladých ľudí od drog a fetovania.

Hudobný, spevácky a tanečný krúžok pomohol deťom rozvíjať ich talenty v týchto oblastiach a naučil ich vyjadrovať svoje pocity a emócie aj umeleckým spôsobom pomocou hudby, spevu a tanca.

Medzi mladými bol veľmi obľúbený aj PC kurz. Keďže doma nemajú počítač, boli veľmi radi, že sa ho naučia používať v našom komunitnom centre.

KC NÁLEPKOVO

Finančné vzdelávanie

Finančné vzdelávanie bolo rozdelené na dva samostatné kurzy, a to: Nebojme sa peňazí a Naplánuj si budúcnosť. Každý z týchto kurzov sa realizoval 1x do týždňa. Na školeniach sa zúčastňovali mladí ľudia zo sociálne slabších rodín a tiež aj klienti Sporiaceho programu. Finančné vzdelávanie prebiehalo podľa vopred určených kritérií, učebných osnov a podľa plánu stretnutí každý pondelok popoludní. Klientom sme poskytli cenné rady, ako postupovať pri úveroch a aké pôžičky sú výhodné alebo nevýhodné. Zároveň si klienti precvičovali praktické veci, ako napríklad vypísanie poštovej poukážky a pod. V rámci školenia sa zamysleli nad svojím rodinným rozpočtom a úlohami jednotlivých členov v rodine. Okrem iného si zostavili aj porovnanie svojich zdrojov príjmov a výdavkov počas kalendárneho roka.

Najaktívnejším klientom bol pán Marián, ktorý má 34 rokov a býva v osade od roku 1993. Má 2 deti a spolu s manželkou Libušou využívajú služby komunitného centra už niekoľko rokov, od začiatku prevádzky centra. Už pred rokmi vstúpili do Mikropôžičkového programu a zveľadili si nájomný byt. Pôžičku už majú splatenú, ale naďalej prichádzajú k nám na aktivity. Pani Libuša stále hľadá nové inšpirácie pre svoju domácnosť v kurze ručných prác a kurze varenia a pán Marián dokončil finančné vzdelávanie. Pán Marián potvrdil, že finančné vzdelávanie mu veľmi pomohlo. Keďže jeho rodina nemá veľký príjem a je pre nich ťažké vyžiť, bolo pre neho veľmi dôležité naučiť sa správne hospodáriť s peniazmi. Na základe týchto poznatkov postupuje pri tvorbe rodinného rozpočtu a pravidelne si sporí na zlepšenie bývania.

KC OSTROVANY

Mladé mamičky

Na prednáškach Mladé mamičky sme sa zameriavali na to, aby sa mladé mamičky naučili hygiene, predchádzaniu chorobám, starostlivosti o dieťa a zdravej výžive dieťaťa. Na pomôckach sa mladé ženy, ale aj mladí muži naučili, ako správne držať malé dieťa, ako ho okúpať a prebaliť. Súčasťou týchto prednášok sú aj praktické rady týkajúce sa bežného života. Okrem spomenutých tém získali účastníci týchto prednášok nové informácie o prevencii rozličných chorôb, pedikulóze ako aj o boji proti prenosným ochoreniam. Prednášky sú prínosom pre komunitu v obci a zabezpečujú zvýšenú informovanosť o problematike zdravia a hygieny.

KC SPIŠSKÉ PODHRADIE

Mentorský program

Mentori sa pravidelne stretávali so svojimi chránencami. Mnohí z nich si s chránencami vybudovali pekný a pevný vzťah. V decembri sa väčšina z nich venovala duchovnej príprave na Vianoce.

Dve mentorky sa venovali dvom študentkám na strednej škole, pomáhali im s doučovaním a prípravou do školy. Ďalšie dve mentorky z nášho komunitného centra sa venovali 6-ročným deťom, pomáhali im pri príprave na nástup do základnej školy. V našom komunitnom centre patria medzi chránencov aj dospelí. Ich mentori im pomáhali zlepšiť ich životnú situáciu, pomáhali im riešiť problémy s bývaním, nedoplatkami, ako aj získať prácu.

KC RUDŇANY

Križovatky

Absolventi Križovatiek sa začali pozeráť na svoj život z trochu iného uhla, niektorí v sebe objavili niečo nové, o čom ani nevedeli. Snažia sa ovládať svoje emócie v krízových situáciách, rozmyšľajú nad zmyslom života a dokážu dokonca lepšie pochopiť svoje deti. Jeden z účastníkov si urobil vodičský preukaz a ďalší dvaja klienti sa chcú prihlásiť do autoškoly. Ďalším jedenástim klientom sa podarilo zamestnať sa na dohodu o vykonaní práce a dvom klientom naše komunitné centrum pomohlo udržať si zamestnanie a predĺžiť ich pracovný pomer.

Do KC chodil na aktivity pre deti a mládež istý 13-ročný chlapec. Bol dosť výbušný, ak niečo nebolo podľa jeho predstáv a nepodarilo sa mu dosiahnuť to, čo chcel, často vulgárne nadával a kopal do dverí. V poslednom čase, po absolvovaní Križovatiek, sa jeho správanie zmenilo. Začal sa slušne zdraviť a ak niečo chcel, poprosil. Zmenu v jeho správaní som si nemohla nevšimnúť a tak som sa ho priamo opýtala, čo sa stalo, že sa tak zmenil. Patrik odpovedal, že je to kvôli Križovatkám. Na tomto školení si uvedomil, že sa musí začať správať inak a naučil sa ovládať svoje emócie. Som veľmi rada, že máme takéto deti.

KC JESENSKÉ

Právna, sociálna a zdravotná asistencia

Naše komunitné centrum poskytovalo sociálnu a právnu asistenciu klientom, ktorí majú problémy s políciou, školskými zariadeniami alebo úradmi práce.

Vždy, keď sa klientky dozvedeli, že zdravotná sestra Gabika Valentovičová príde prednášať o zdraví, hygiene, alebo o migréne, cukrovke a iných chorobách a ochoreniach, alebo aj o škodlivých látkach v potravinách a ich vplyve na ľudský organizmus, veľmi sa tešili.

Rady chodievali na jej prednášky, lebo sa dozvedeli veľa užitočných vecí, ktoré potom uplatnili aj vo svojich rodinách a vo svojich životoch. Na každú otázku im Gabika s radosťou odpovedala a dala im rady z vlastnej skúsenosti. Vždy sa objavili témy o zdravej výžive a o pohybe, ako aj o tom, aké je dôležité ich dodržiavanie, aby sme boli zdraví.

Každá matka sa snaží dať svojim deťom len to najlepšie, a preto boli klientky vďačné za to, keď k nám prišla osoba, ako ona a bola ochotná im poradiť a pomôcť v týchto veciach. Vždy sme ju očakávali s veľkou láskou.

KC HODEJOV

Sociálna, právna a zdravotná asistencia

Pánovi Milanovi sme pomohli pripraviť návrh na súd na určenie otcovstva. Jeho družka, matka ich spoločných detí neustále opúšťala rodinu, a preto boli dve staršie deti umiestnené do detského domova, keďže Milan sa o ne sám nedokázal postarať. Najmladšie trojmesačné dievčatko, u ktorého nebolo určené otcovstvo, odniesla najprv matka do zahraničia, kde jej bolo odobraté a umiestnené do náhradnej rodiny, odtiaľ ho vrátili do toho istého detského domova ako dve staršie deti. Pán Milan deti pravidelne navštevoval, ale pri svojich návštevách mu povolili stretnutia iba s dvoma staršími deťmi. Najmladšiu dcérku nemôže navštevovať, pretože na rodnom liste nie je uvedený ako otec. Milana to veľmi trápilo, a preto nás poprosil, aby sme mu pomohli napísať žiadosť o určenie otcovstva. Je ochotný podstúpiť aj krvné testy. Tento prípad je špecifický tým, že otcovia žiadajú o určenie otcovstva len v ojedinelých prípadoch. Milan sa tak rozhodol aj napriek tomu, že sme ho upozornili na to, že týmto úkonom bude mať vyživovaciu povinnosť aj voči najmladšej dcére. Povedal, že ona mu stojí za to, aby sa s ňou mohol pravidelne stretávať.

Posledná dekáda

ETP Slovensko poskytlo komplexné služby za posledných 10 rokov viac ako 20000 sociálne vylúčeným klientom.

Videli sme premenu mnohých životov. Počty žiakov umiestnených do špeciálnych škôl rovnako ako počet žiakov, ktorí predčasne opúšťajú brány škôl sa podstatne znížil.

Viac ako 600 rómskych rodín si zrekonštruovalo, opravilo alebo dokončilo svoje príbytky vďaka zdrojom poskytnutým z mikropôžičkového a sporiaceho programu ETP. Naučili sa hospodáriť so svojím obmedzeným príjmom a nepadnúť do rúk úžerníkov.

Vybudovali sme 20 sociálnych bytov pre rodiny, ktoré to najviac potrebovali.

Pätnásť dlhodobo nezamestnaných Rómov, ktorí pracovali na týchto stavbách, si zdokonalilo svoje zručnosti natoľko, že získali zamestnanie v stavebnom priemysle.

Školské výsledky Rómov zo segregovaných osád sa zlepšili, nadané deti a mladí ľudia mohli rozvíjať svoje schopnosti a výsledkom týchto aktivít sú desiatky študentov stredných a vysokých škôl.

Niektorí amatérski hudobníci, speváci a tanečníci získali uznanie na celoslovenskej úrovni.

Stovkám dospelých sme pomohli nájsť alebo udržať si zamestnanie.

Stovkám Rómov z mnohých komunít sme poskytli pomocnú ruku pri oprave alebo rekonštrukcii ich domova.

Budúcnosť

Našou nádejou je, že v budúcnosti budeme pracovať s najaktívnejšími a najviac motivovanými dlhodobo nezamestnanými Rómami na výstavbe ich vlastných domovov. Veríme, že týmto spôsobom bude pozdvihnutá životná úroveň komunity ako celku a začne sa proces integrácie do väčšinovej spoločnosti a vytvoria sa životné vzory, ktoré prinesú svetlo nádeje do podobných komunít.

Našou túžbou je poskytovať praktické školenia pri výstavbe nových domov a sociálnych bytov. To dokáže, že aj dlhodobo nezamestnaní Rómovia môžu nadobudnúť vnútornú motiváciu, osvojiť si nové vedomosti, získať pracovné návyky, a dostať sa tak do lepšej pozície pri hľadaní zamestnania. Zároveň bude ich rodinám poskytovaná komplexná starostlivosť.

Z tohto dôvodu veríme, že výstavbou a rekonštrukciou 100 domov dokážeme, že zapojenie Rómov do výstavby ich vlastných domov je zmysluplný nástroj skutočnej sociálnej integrácie.

Naše odporúčania

Na základe našich skúseností predkladáme sedem formálnych návrhov na riešenie ako pre národnú vládu tak aj pre Európsku komisiu:

- A) **VYUŽÍVANIE KOMUNITNÝCH CENTIER** zriadených v blízkosti chudobných vylúčených komunit, ktoré zamestnávajú vyškolených, všestranne vzdelaných skúsených odborníkov, sa dlhodobo overuje našou organizáciou a v súčasnosti získalo všeobecné prijatie. Napriek tomu však existuje mnoho vylúčených komunit, v ktorých ešte nie sú zriadené komunitné centrá, ktoré by poskytovali profesionálnu pomoc klientom. Naším záujmom je, aby v každom meste a každej obci, kde sa nachádza početná marginalizovaná rómska komunita, boli takéto centrá zriadené a dlhodobo podporované, aby mohli obyvateľom týchto komunít poskytovať služby a vzdelávacie aktivity.
- B) **POSKYTOVANIE INTEGROVANÝCH A KOMPLEXNÝCH SLUŽIEB** prístupom „Od kolísky po hrob“, ktorý zavádza do praxe ETP Slovensko, sa v súčasnosti akceptuje ako cesta vpred. Ale tento holistický prístup sa musí dôslednejšie uplatňovať v praxi, pretože väčšina poskytovateľov služieb na rôznych úrovniach stále využíva tradičný sektorálny prístup.
- C) **ÚČTY OSOBNOSTNÉHO ROZVOJA** – Sporiaci program, v súčasnosti podporované Nadáciou otvorenej spoločnosti. Mnohé krajiny, najmä v Južnej Amerike, zmenili svoj systém sociálnych dávok z poskytovania nepodmienенých finančných benefitov chudobným rodinám na podmienené finančné transfery, ktoré vyžadujú od prijímateľa záväzkov preukazujúci jeho snahu pomôcť si sám. Radi by sme videli, ako sa tento prístup, ktorý ETP Slovensko pilotne odskúšalo, aplikuje aj u nás. Od roku 2006 sa do tohto programu zapojilo viac ako 400 jednotlivcov. Jeho pozitívny prínos sa prejavuje na tom, že klienti sa naučia a) ako sa zbaviť úžerníkov, b) ako lepšie hospodáriť so svojimi obmedzenými zdrojmi a, čo je najdôležitejšie, c) ako snívať, premýšľať a zabezpečiť svoju rodinu do budúcnosti.
- D) **MIKROPÔŽIČKY NA BÝVANIE** preukazujú snahu klientov zmeniť svoj život k lepšiemu vlastnou iniciatívou. V spolupráci s Habitat for Humanity International a Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity boli od roku 2006 poskytnuté pôžičky vo výške do 1200 eur rodinám s nízkym príjmom na výstavbu kúpeľní, zabezpečenie prístupu k pitnej vode, rekonštrukciu striech, inštaláciu kúrenia, alebo na zateplenie a podobne. Klienti splácajú svoje pôžičky počas obdobia maximálne štyroch rokov. Poskytuje sa im finančné školenie a učia sa aj stavebným zručnostiam. Z tohto dôvodu odporúčame, aby sa mikropôžičkové schémy, ktoré budú ponúkať nízko úročené pôžičky na zlepšenie kvality bývania aj chudobným rodinám (realizované s podporou skúsených neziskových organizácií a v spolupráci s miestnymi samosprávami), stali súčasťou dotovaných programov, napr. Programu rozvoja bývania alebo Štátneho fondu rozvoja bývania.
- E) **KRIŽOVATKY**, kurz, ktorý ETP Slovensko predstavilo v Európe, povzbudzuje klientov v beznádejnej situácii, že ešte všetko nie je stratené. Poskytuje im pocit, že aj napriek diskriminácii a rasizmu, ktorému denne čelia a napriek nesprávnym rozhodnutiam, ktoré oni sami v minulosti urobili, majú stále zmysel života a nádej pre budúcnosť. Križovatky učia klientov ako prekonávať prekážky, povzbudzujú a motivujú ich dokončiť si vzdelanie a učia ich ako si nájsť prácu, ktorá vyhovuje ich schopnostiam a zručnostiam. Križovatky by mali byť dostupné pre všetkých nezamestnaných na Slovensku a v Európe ako jedna z podmienok vyplácania sociálnych dávok.
- F) **MOSTY Z CHUDOBY** sú jedinečným nástrojom navrhnutým špecificky pre poskytovateľov sociálnych, právnych a zdravotníckych služieb, zamestnancov škôl a zástupcov miestnej a regionálnej samosprávy, ktorí každodenne prichádzajú do kontaktu s ľuďmi žijúcimi v chudobe. Jedine prostredníctvom hlbšieho pochopenia výziev a silných stránok týchto ľudí je možné pre nich vytvoriť príležitosti na úspech. Mosty z chudoby by mali byť dostupné pre všetkých zamestnancov škôl, úradov práce, miestnych a regionálnych samospráv, aby mohli lepšie porozumieť ľuďom, ktorým služby poskytujú.
- G) **MINIMÁLNE SEDEMROČNÁ DOBA REALIZÁCIE KOMPLEXNÝCH PROJEKTOV** zameraných na marginalizované skupiny (v súlade s dĺžkou Programovacích období EÚ).

Zhrnutie

Keď sa spätne pozrieme na desať rokov, počas ktorých sme pracovali a pracujeme so sociálne vylúčenými Rómami, mohli sme vidieť zlepšenie vzdelanostnej úrovne Rómov zo segregovaných osád. Sú dnes medzi nimi desiatky študentov stredných a vysokých škôl, nadané deti a mladí ľudia, ktorým sme pomohli pri rozvíjaní ich talentov. Niektorí hudobníci, tanečníci a speváci sú dnes známi po celom Slovensku, stovky motivovaných a vytrvalých dospelých klientov si udržali alebo získali prácu.

Takmer 600 rodín sa zapojilo do sporiaceho alebo mikropôžičkového programu na zlepšenie bývania.

Pomohli sme viac ako 6500 starším Rómom uľahčiť ich posledné roky života.

Za posledných desať rokov poskytlo ETP Slovensko komplexné služby viac ako

20000 najviac znevýhodneným klientom v Európskej únii. Veríme, že sa táto zmena dotkla životov mnohých.

Mnoho rómskych rodín však aj napriek tomu zostáva neakceptovaných, tak ako tomu bolo po stáročia. V globálnom meradle existuje len veľmi málo efektívnych iniciatív a ešte menej výsledkov. Politika na európskej a národnej úrovni prekvitá, avšak jej aplikácia do praxe je nebadateľná.

Je načase, aby politika z Bruselu a Bratislavy sa preniesla zo strategických dokumentov do reálneho, praktického života.

Donori a partneri

Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní

Habitat for Humanity International

Finančný mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus a štátny rozpočet SR

Nadácia Friedrich Ebert Stiftung

Inštitút otvorenej spoločnosti - (Open Society Institute)

Nadácia otvorenej spoločnosti - OSF

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

Veľvyslanectvo USA v SR

Veľvyslanectvo Veľkej Británie a Severného Írska v SR

Dovetail Consulting, Colorado USA

ETP Moldava Housing, nezisková organizácia

Mesto Moldava nad Bodvou

Mesto Spišské Podhradie

Mesto Stará Ľubovňa

Mesto Veľké Kapušany

Obecný úrad Čakov

Obecný úrad Číž

Obecný úrad Drňa

Obecný úrad Hodejov

Obecný úrad Jablonov

Obecný úrad Jesenské

Obecný úrad Nálepko

Obecný úrad Nitra nad Ipľom

Obecný úrad Ostrovany

Obecný úrad Rudňany

Obecný úrad Šimonovce

Obecný úrad Veľký Blh

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
OPEN SOCIETY FOUNDATION

ETP SLOVENSKO

Výkonná rada

Vladimír Ira
predseda

Thomas Grey

Ľudmila Komorová

Katarína Štofanová

Milena Buksárová

Dozorná rada

Arpád Lörincz

Peter Haňdiak

Roland Bušša

Kancelária v Košiciach

Slávka Mačáková
riadiťelka

Slavomír Kutaš
koordinátor programu Bývanie

Beáta Kopalová
koordinátorka sociálnej integrácie

Dominik Mojžiš
finančný manažér

Graham Jeffs
koordinátor medzinárodnej spolupráce

Gabriela Valentovičová
koordinátorka programu Zdravie

Peter Sovius
koordinátor ekonomickej integrácie

Milka Kačmarčíková
koordinátorka programu Vzdelávanie

Dana Doľáková
asistentka programu Vzdelávanie

Marek Isák
pracovník programu Bývanie

Monika Doľáková
administratívna pracovníčka

Viliam Lupták
účtovník

Finančná správa

Profit and loss account	Obdobie: 2009 - 2010					
(in EUR)	2009			2010		
Výnosy	Nezdaňovaná činnosť	Zdaňovaná činnosť	Celkom	Nezdaňovaná činnosť	Zdaňovaná činnosť	Celkom
Tržby za poskytnuté služby	10 950	492	11 442		542	542
Prijaté príspevky	865 166		865 166	584 090	1 570	585 660
Ostatné výnosy	5 884		5 884	321		321
Spolu	882 000	492	882 492	584 411	2112	586 523
Náklady						
Spotreba materiálu a energie	68 375	33	68 408	55 492	464	55 956
Služby	262 120	128	262 248	214 054	2 114	216 168
Osobné náklady	61 007	30	61 036	294 294	50	294 344
Dane a poplatky	550		550	362	135	497
Odpisy	505		505	1 032		1 032
Ostatné náklady	488 273	300	488 573	18 960	295	19 255
Spolu	880 829	491	881 320	584 194	3 058	587 252
Hospodársky výsledok	1 171	1	1 172	217	-946	-729

Ostatné finančné príspevky	2010	
Granty a príspevky	EUR	USD
Finančný mechanizmu EHP, Nórsky finančný mechanizmu a štátny rozpočet Slovenskej republiky	306 530	
Habitat for Humanity International	900	118 290
Nadácia otvorenej spoločnosti - OSF	67 290	0
UNHCR	41 827	0
UNDP	2 211	0
Nadácia pre deti slovenska	614	0
Ostatné finančné príspevky		
Slovak AID	22 620	0
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	2 570	0
Iné finančné dary	244	451
Spolu	444 806	118 742

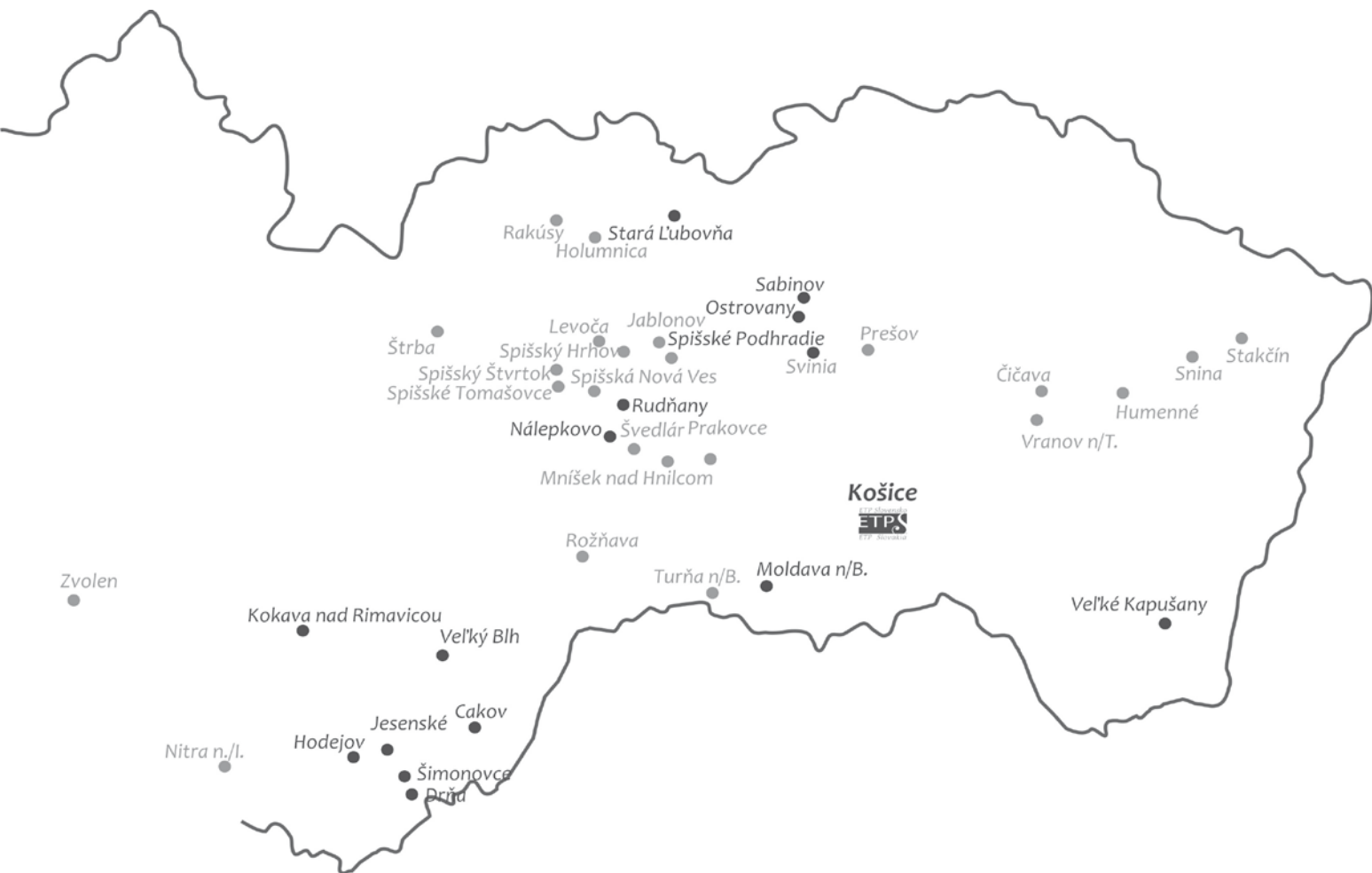
SÚVAHA	2009 - 2010	
(EUR)		
Aktíva	2009	2010
Hmotný investičný majetok	167 855	165 837
Odpisy	79 260	77 754
Finančný majetok hotovosť	8 565	760
Finančný majetok bankové účty	437 781	318 454
Pohľadávky, preddavky	7 175	279 707
Prechodné účty	0	0
Spolu	542 116	687 004
Pasíva	2009	2010
Základné imanie	33 493	33 493
Fondy organizácie	199	199
Výsledok hospodárenia	72 008	72 350
Závazky	47 830	57 116
Prechodné účty	388 586	523 846
Spolu	542 116	687 004

ETP SLOVENSKO - CENTRUM PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Zemplínska 15/A

040 01 Košice, Slovensko

Tel/fax: +421 55 72 888 56-8

Web: www.etp.sk E-mail: etp@ke.etp.sk